

TIEDOTE 367/2009
22.12.2009

Esitys uudeksi kaivoslaiksi eduskunnalle

Valtioneuvosto antoi 22.12.2009 eduskunnalle hallituksen esityksen kaivoslaiksi. Se korvaisi vuonna 1965 säädetyn kaivoslain. Uudessa laissa otetaan huomioon sekä malminetsinnän ja kaivostoiminnan edellytysten varmistaminen että ympäristönäkökohdat, kansalaisten perusoikeudet, maanomistajien oikeudet ja kuntien vaikuttamismahdollisuudet. Siinä sovitettaisiin yhteen erilaiset yleiset ja yksityiset edut niin, että laki kokonaisuudessaan turvaisi mahdollisimman hyvin kilpailevien etujen samanaikaisen toteutumisen.

Kaivoslaissa säädettäisiin malminetsintää, kaivostoimintaa ja kullanhuuhdonta harjoittavien oikeuksista ja velvollisuuksista toiminnan aikana sekä toiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteistä.

Oikeus malminetsintään, kaivostoimintaan ja kullanhuuhdontaan

Malminetsintää olisi mahdollista tehdä etsintätöinä, joka muistuttaa jokamiehenoikeuksia. Malminetsintä edellyttäisi malminetsintälupaa, jos toiminnasta voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle tai muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojelu-arvojen heikentymistä. Uraanin etsintään vaadittaisiin aina malminetsintälupa.

Malminetsintälupa olisi mahdollista varata etuoikeus nykyistä vastaavalla tavalla. Malminetsintäluvalla saisi etuoikeuden kaivoslupa, johon perustuu esiintymän hyödyntämisoikeus. Maaperässä esiintyvän kullan hyödyntäminen huuhtomalla valtion omistamalla alueella edellyttäisi kullanhuuhdentalupaa.

Lupaharkinta perustuisi kokonaisvaltaiseen tarkasteluun. Huomioon otettaisiin toisaalta malminetsinnän ja kaivostoiminnan tarpeet ja toisaalta muun muassa kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden asema, toiminnan vaikutukset ympäristöön, maisemaan, maankäyttöön ja turvallisuuteen, luonnonvarojen säästävä käyttö ja luonnonsuojelu, säteilyturvallisuus sekä erilaisten alueiden käyttötarpeiden yhtensovittaminen.

Luvassa annettavilla määräyksillä voitaisiin vähentää ja rajoittaa toiminnasta aiheutuvia haittoja yleiselle ja yksityiselle edulle. Lupa perustuvaa toimintaa ei saisi aloittaa, ennen kuin lupa on lainvoimainen ja vaadittu vakuus asetettu.

Malminetsintälupa ja kullanhuuhdentalupa olisivat määräaikaisia. Määräajoin uudistettava malminetsintälupa voisi olla voimassa nykyistä huomattavasti kauemmin, jopa 15 vuotta. Määräajoin uudistettavan kullanhuuhdentaluvan enimmäisvoimassaoloa ei enää rajoitettaisi. Kaivoslupa olisi pääsääntöisesti voimassa toistaiseksi. Luvat olisivat siirrettävissä. Malminetsintälupa ja kaivoslupa perustuva oikeus olisi mahdollista pantata.

Valtioneuvosto voisi myöntää luvan käyttää toiselle kuuluvaa aluetta kaivostoimintaa varten, jos kaivoshanke on yleisen tarpeen vaatima. Kaivostoimituksessa lunastettaisiin kaivosluvan haltijalle tulevat käyttö- ja muut oikeudet alueisiin, määrättäisiin korvaukset ja tehtäisiin tarvittavat kiinteistötekniset toimenpiteet.

Kaivosturvallisuus perustuisi kaivostoiminnan harjoittajan johtamisjärjestelmälle asetettuihin vaatimuksiin ja kaivosturvallisuusluvan nojalla tapahtuvaan ennakkovalvontaan.

Korvaukset maanomistajalle

Malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuuhtontaluvan haltija olisi nykyiseen tapaan velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingot ja haitat täysimääräisesti. Lisäksi luvanhaltija maksaisi edelleen malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen ja kullanhuuhtonta-alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuisen korvauksen, jonka tasoa tarkistettaisiin.

Malminetsintäkorvaus olisi ensimmäiseltä neljältä vuodelta 20 euroa hehtaarilta vuodessa, ja se nousisi neljännen vuoden jälkeen porrastetusti. Kullanhuuhtontakorvaus olisi 50 euroa hehtaarilta vuodessa. Valtiolle maksetusta valtausmaksusta (6,75 euroa/ha) luovuttaisiin.

Kaivosluvan haltijan olisi maksettava kiinteistön omistajalle vuosittainen louhintakorvaus, joka olisi 50 euroa hehtaarilta. Lisäksi louhintakorvauksena maksettaisiin 0,15 % vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn kaivosmineraalien arvosta.

Turvatekniikan keskukselta kaivosviranomaisen ja lupakäsittelijä

Turvatekniikan keskus toimisi kaivosviranomaisena, joka ratkaisee lupa-asiat ja valvoo lain noudattamista. Viranomaisella olisi käytössään valvontaan tarvittavat valtuudet ja hallintopakot.

Esityksessä on otettu huomioon malminetsintään ja kaivostoimintaan sovellettava muu keskeinen lainsäädäntö, kuten ympäristönsuojelulaki, luonnonsuojelulaki, erämaalaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, työturvallisuuslaki sekä saamelaisten kotiseutualuetta, koltta- aluetta ja poronhoitoaluetta koskeva lainsäädäntö. Kaivoslaki on pyritty sovittamaan yhteen muun lainsäädännön kanssa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi ydinenergialain muuttamisesta sekä lähinnä teknisinä pidettäviä muutoksia eräisiin muihin lakeihin. Ydinenergialain ja kaivoslain mukainen uraanikaivosta koskeva lupahakemus käsiteltäisiin yhdessä ja ratkaistaisiin samalla päätöksellä valtioneuvostossa. Luvan myöntäminen edellyttäisi muun muassa, että kaivoshanke on yhteiskunnan kokonaisedun mukainen, asianomainen kunta on antanut suostumuksensa ja turvallisuusvaatimukset on täytetty.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2011. Aiemmin kullanhuuhtontaan myönnetyt kaivosoikeudet lakkaisivat kahdeksan vuoden siirtymäajan jälkeen. Oikeuksien haltijoilla olisi etuoikeus hakea uuden lain mukaiseen kullanhuuhtontalupaansa vastaavalle alueelle. Siirtymäkauden jälkeen Lemmenjoen kansallispuistossa kullanhuuhtontaa olisi mahdollista harjoittaa perinteisin menetelmin.

Lisätiedot:

hallitusneuvos Anja Liukko, TEM, puh. 010 606 2078
teollisuusneuvos Alpo Kuparinen, TEM, puh. 010 606 3612
kaivosylitarkastaja Pekka Suomela, TEM, puh. 010 606 3727
www.tem.fi/kaivoslakiuudistus